

ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เนติธร รัตนสุวานนท์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์การประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ วิเคราะห์ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งศึกษากฎหมายแม่แบบว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (The United Nations Commission on International Trade Law - UNCITRAL) และกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อไป

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย (พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537) ยังมีปัญหาทางปฏิบัติอยู่หลายประการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประการแรก ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของผู้ให้บริการออนไลน์ต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ในกรณีที่บุคคลภายนอกผู้ให้บริการได้ทะเลาะเมิดต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดิจิทัล โดยการเชื่อมต่อเว็บเพจเข้ากับเซิร์ฟเวอร์หรือเว็บไซต์ ที่ผู้ให้บริการออนไลน์ได้จัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยมิได้มีบทบัญญัติไว้ ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ได้รับความคุ้มครองงานวิจัยจึงเสนอให้ปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบและข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการออนไลน์ โดยใช้แนวคิดตามกฎหมายการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นดิจิทัลของประเทศ สหรัฐอเมริกา (Digital Millennium Copyright Act of 1998 - DMCA) และตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ... ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้บริการออนไลน์มีความรับผิดชอบในกรณีที่ได้ทราบหรือควรจะทราบตามสถานการณ์ว่าจะมีผู้กระทำความผิดตามกฎหมายขึ้นบนเว็บไซต์

ประการที่สอง ปัญหาเรื่องการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ (Right Management Information) และมาตรการทางเทคโนโลยี (Technical Measures) โดยที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในข้อมูลดิจิทัลได้ง่ายและสะดวกขึ้น จึงทำให้เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ต้องหาทางป้องกันมิให้มีการละเมิดหรือเข้าถึงข้อมูลด้วยการบริหารจัดการตามสิทธิของตนโดยไม่มีอำนาจ แต่ก็ยังมีผู้ทะเลาะเมิดด้วย การทำลาย ลบ หรือแก้ไข ข้อมูลการบริหารจัดการสิทธิ นั้น ทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ กฎหมายลิขสิทธิ์ยังมีปัญหาเรื่องการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี โดยเหตุที่มีการพยายามเข้าถึงข้อมูลงานอันมีลิขสิทธิ์ด้วยการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีที่ทำไว้เพื่อป้องกันการเข้าถึงจึงทำให้เกิดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดิจิทัลได้ แต่เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ละเมิดนั้นรับผิดชอบได้เพราะเหตุที่กฎหมายลิขสิทธิ์มิได้มีข้อกำหนดให้ความคุ้มครองข้อมูลการบริหารจัดการสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยีดังกล่าวไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาช่องว่างของกฎหมายอันเป็นช่องทางให้มีการทะเลาะเมิดขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์โดยใช้แนวทางตามที่สนธิสัญญาว่าด้วยกฎหมายลิขสิทธิ์โลก (WIPO Copyright Treaty Act 1996 - WCT) ได้บัญญัติไว้โดยให้การรับรอง “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” และ “มาตรการทางเทคโนโลยี” และตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ... ที่บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์และเพื่อ

บทคัดย่อ

ประการที่สาม ปัญหาเรื่องประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบดิจิทัล โดยเฉพาะในเรื่องกระบวนการจัดตั้งเว็บไซต์ด้วยการทำไฮเปอร์ลิงก์ (Hyperlink) เพื่อให้มีการเชื่อมต่อข้อมูลหรืองานดิจิทัลบนอินเทอร์เน็ตรวมทั้งการจัดเนื้อหา (Content) การรูปแบบ (Framing) และการอัปโหลด ข้อมูลลงบนโฮมเพจ (Upload homepage) ด้วยอีกทั้งงานนาฏกรรมซึ่งสร้างขึ้นโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เอง (Computer – Dramatic work) ก็ล้วนแต่เป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่ยังมีช่องว่างในส่วนของกรให้ความคุ้มครอง นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการบันทึกหรือ คาว์โนโหลดงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่ว่าจะเป็นงานดนตรีกรรม หรืองานนิพนธ์อื่นๆ รวมทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งสามารถทำได้โดยอย่างรวดเร็ว และทำให้งานอันมีลิขสิทธิ์ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต มีความเสี่ยงต่อการถูกบันทึกโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้ใช้เทคโนโลยีระบบที่อนุญาตให้ผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยนไฟล์ระหว่างกันได้ (Peer to peer file sharing) จึงทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายตามแนวทางของสนธิสัญญาว่าด้วยกฎหมายลิขสิทธิ์โลก และตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.... ซึ่งกำหนดให้ขยายความคุ้มครองให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในการเผยแพร่ ต่อสาธารณะ (Right of communication to the public) และห้ามมิให้มีการอัปโหลดข้อมูลของตนอันอาจนำไปสู่การดาวน์โหลดแล้วเผยแพร่ต่อสาธารณะต่อไปได้ อีกทั้งให้การรับรองสิทธิในการทำซ้ำ (Right of Reproduction) ให้ครอบคลุมถึงการทำซ้ำด้วยวิธีการใด (Any Manner or Form) หรือทำซ้ำชั่วคราว (Temporary Copy) ซึ่งรวมถึงการทำซ้ำในระบบเครือข่าย (LAN) ด้วย

ประการสุดท้าย ปัญหากฎหมายในส่วนที่เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ กล่าวได้ว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นส่วนประกอบอันสำคัญในระบบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็น การส่ง การรับข้อมูล รวมถึงการจัดระบบข้อมูล และการใช้บริการต่างๆ แต่กฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ครอบคลุมถึงขั้นตอน กรรมวิธี หรือระบบ วิธีใช้ และไม่คลุมถึงแนวความคิด หลักการ หรือการค้นพบ ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ควรอยู่ในความคุ้มครองของกฎหมายสิทธิบัตรการประดิษฐ์อย่างเดียว และให้ขาดจากความคุ้มครองของกฎหมายลิขสิทธิ์ ทั้งนี้เพื่อให้มีความคุ้มครองแนวความคิดและขั้นตอนต่างๆ ดังกล่าวแล้ว

ทั้งนี้ งานวิจัยเสนอแนะให้การร่างกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อปรับปรุงให้ทันสมัยเพียงพอต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ควรต้องคำนึงถึงหลักการร่วมกันที่สำคัญอยู่สามประการคือ ต้องทำให้กฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ก่อให้เกิดช่องว่างของการได้รับผลกระทบระหว่างประเทศอุตสาหกรรมและประเทศกำลังพัฒนา ต้องทำให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้เป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งาน โดยคำนึงถึง

*อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิตร และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
รองศาสตราจารย์ สุวิทย์ นิ่มน้อย

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2549

THE PROBLEMS OF COPYRIGHT LAW IN RELATED TO ELECTRONIC TRANSACTIONS

NETITHON RATTANASUCHANAN
Sripatum University Chonburi Campus

ABSTRACT

The objectives of this study are to examine the development, concepts and theories relating to the copyright protection of electronic transaction in Thailand. Its is also a study about the problems of copyright law with regard to electronic transactions, including the United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL – and the relevant laws of the United States. The aim of the study is to learn about the problems and solutions related to copyright laws regarding electronic transactions in order to obtain information necessary to improve the laws in this area.

The study found that the copyright law in Thailand (the Copyright Act, B.E.1994) still has many problems in practice, especially with regard to electronic transactions.

1) The first problem relates to the liability of an Internet service provider (ISP) to a server holders where a third person or user infringes a digital work by linking his webpage to a server or website of the ISP. There is no provision in the current copyright law addressing the foregoing problem. Therefore, the copyright holder has no protection for such infringements. It is recommended that the copyright law be amendment be modeled after the laws of the USA and the Copyright bill B.E. that provides liability for ISPs only when they know or should have know of a possible infringement.

2) The second problem regards Right management Information and Technical Measures. Since it is easy to violate copyrights involving digital information, the copyright holder must take action to prevent unauthorized access to the information by using Right Management Information. However, there may still be problems for a copyright holder if a third person deletes or alters the digital information. In addition, the copyright law is still deficient with regard to Technical Measures where there is an attempt to access copyrighted data. Therefore, there is a problem with the current copyright law regarding digital work since the copyright holder has no protection against infringements due to issues regarding Right Management Information and Technical measure. Therefore, there is a gap in this area of the copyright law. It is recommended that the copyright law can give adequate protection to copyright holders by modeling the amendment after the provisions of the WIPO Copyright Act 1996 (WCT) and the draft Copyright Bill B.E....relating to Right Management Information and Technical Measures.

ABSTRACT

3) Third, there are problems relating to the types of copyrighted work in digital forms, especially with regard to setting up websites by using hyperlinks, embedding links and caching. These problems also involve creating content, framing, uploading homepages and computer generated dramatic work. These problems also constitute a gap in the copyright law. In addition, there is also a problem regarding the unauthorized copying and downloading of copyrighted dramatic and literary works, including computer programs. The Internet makes the foregoing copyright violations easy to accomplish, thereby increasing the risks to copyright holders when digital works are communicated to the public. These risks are even greater in view of peer to peer file sharing. Therefore, this thesis recommends improving the new law by following the WCT and the draft Copyright Bill B.E... which extend copyright protection for communications to the public and reproduction rights in any manner, form or Temporary Copy, including copies on LAN systems.

4) The final issue concerns legal problems relating to computer programs, which is a very important element of electronic transactions. These problems include sending and receiving data, and managing data systems and other services. Since there is no relevant law in this area regarding the steps, processes, systems, concepts, principles, and discovery there is a Gap in the current copyright legislation. Therefore, it is recommended that computer programs be protected only under patent law-not copyright law-in order to protect all steps, processes, systems, concepts, principles, and discovery.

This thesis also recommends that the Draft Copyright Bill B.E.... be amended to include current technological advancements with regard to computers and to support electronic transactions. Also, the new provisions should comply with the following core principles : (1) the law must have the same impact on industrialized and developing countries; (2) the access to information and knowledge is the key factor for developing an information technology society and Internet network; and (3) the law should protect the rights of copyright holders while considering the rights of the society as well as the rights of people who access information.

ความนำ

จากการพัฒนาทางเทคโนโลยีและสารสนเทศก่อให้เกิดความแพร่หลายในการติดต่อสื่อสารในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และได้พัฒนาไปสู่การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Business) ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ปัจจุบันลักษณะรูปแบบในการประกอบธุรกิจได้มีการพัฒนาขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐานในการสนับสนุนการค้าเนนกิจการต่างๆ ซึ่งมีผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การทำธุรกิจในลักษณะของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กำลังเป็นที่ได้รับความนิยมใน ต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการลูกค้า และสร้างให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้ามากยิ่งขึ้น

เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1970 การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) มีการพัฒนาจากระบบการเงินภายในบริษัทใหญ่ๆ ซึ่งภายหลังการเจริญก้าวหน้าและขยายตัวของการใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) เมื่อต้นปี 1990 ทำให้ขอบเขตของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ขยายออกไปยัง ผู้ใช้ทั่วโลก พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เริ่มต้นมานานกว่า 20 ปี โดยใช้ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic data Interchange หรือ EDI) ระหว่างคู่ค้า โดยการส่งข้อมูลทางธุรกิจ เช่น ใบสั่งซื้อหรือใบสั่งของ เป็นต้น ในระยะเวลาต่อมาระบบเวปด์ ไลต์ เวิลด์ (World Wide Web : www) ระบบเครือข่ายทั่วโลกเกิดขึ้นโดยห้องปฏิบัติการฟิสิกส์เซิร์น (CERN) ในกรุงเจนีวาปี ค.ศ.1991 โดยมีเว็บเบราว์เซอร์ชื่อ โมซาค (Mosaic) ซึ่งเป็นเว็บเบราว์เซอร์รุ่นแรกๆ และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นเว็บเบราว์เซอร์เน็ตสเคป (Netscape) ในปัจจุบัน

สำหรับในประเทศไทยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีผลสืบเนื่องจากการเจรจาสุดยอดผู้นำอาเซียนเมื่อปลายปี 2542 กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงที่จะดำเนินการตามข้อเสนอของอาเซียน โดยมีจุดประสงค์หลักคือ การเสริมศักยภาพด้านไอทีของภูมิภาคนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก โดยมีการดำเนินการในหลายด้าน เช่น การสร้างเขตเสรีทางการค้า การบริการ และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) ในภูมิภาค การสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ การผลักดันให้เกิดระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) ในแต่ละประเทศสมาชิก เป็นต้น

ดังได้กล่าวแล้วว่าเทคโนโลยีและสารสนเทศก่อให้เกิดความแพร่หลายในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และได้พัฒนาไปสู่การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะ ได้กล่าวถึงความหมายและองค์ประกอบดังนี้

ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง กระบวนการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายที่เรียกว่าองค์กรเครือข่ายร่วม (Internetworked Enterprise) โดยเทคโนโลยีนี้จะใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านช่องทางโครงข่ายโทรคมนาคม (Telecommunication Network) ไม่ว่าจะเป็นการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Enterprise Communication and Collaboration) หรือแม้แต่ระบบธุรกิจภายในองค์กร (Internal Business System)

องค์ประกอบหลักของธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันแบบทางไกล โดยที่ไม่จำเป็นต้องเดินทางมาพบปะกัน ณ สถานที่ใดที่หนึ่งเพียงแต่อาศัยเทคโนโลยีที่ใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารได้หลายทาง เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) การตอบรับด้วยเสียง (Voice Mail) การโต้ตอบกันด้วยกระทู้ (Discussion Forum) ระบบสนทนา (Chat System) การประชุมทางไกลทั้งภาพ ข้อมูล และเสียง (Teleconferencing) เป็นต้น

2. การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือที่นิยมเรียกกันว่า “อีคอมเมิร์ซ” เป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการซื้อ-ขายสินค้าและบริการ (มุ่งหวังกำไร)

3. ระบบธุรกิจภายในองค์กร

การดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร เช่น การประมวลผลรายการ การวางแผนทรัพยากรขององค์กร การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ระบบควบคุมกระบวนการทำงานภายในองค์กร เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์

2. เพื่อศึกษากฎหมายกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (The United Nations Commission on International Trade Law: UNCITRAL) และกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทย

3. เพื่อศึกษากฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยและกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา

4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

สมมติฐานการศึกษา

การประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีปัญหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่อยู่หลายประการ ได้แก่ เรื่องความรับผิดชอบของผู้ให้บริการออนไลน์ การคุ้มครองข้อมูลการ บริหาร สิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี เนื้อหาสาระของงานในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเรื่องสื่อดิจิทัลที่ได้ใช้ในการประกอบธุรกรรมซึ่งล้วนแต่เป็นประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ตามการพัฒนาของเทคโนโลยีสมัยใหม่

วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและ วิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร รายงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ สำนักอบรม ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เอกสารทาง วิชาการของ ไทยและต่างประเทศ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ แห่งชาติ ศูนย์พัฒนาอิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรมทรัพย์สินทาง ปัญญา กระทรวงพาณิชย์ และเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์สาระบัญญัติในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พบว่ายังมี ปัญหาในทางปฏิบัติและยังขาดความรัดกุมในเนื้อหาสาระบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ประเด็นข้อกฎหมายต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการออนไลน์

การศึกษาพบว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันไม่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบและการจำกัดความรับผิด ของผู้ให้บริการออนไลน์หรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider – ISP) ซึ่งรวมถึง ผู้ให้บริการเครือข่าย (Network Operators) ผู้จัดการการเข้าสู่เครือข่าย (Access providers) หรือเจ้าของ ผู้ให้บริการ (Host Service Providers) รวมทั้งผู้จัดหาเครื่องมือ สถานที่ของข้อมูล (Information location tool providers) ที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ในกรณีที่เกิดความเสียหาย อันเนื่องมาจากลูกค้าผู้ใช้บริการของตนหรือผู้ติดต่อขอใช้บริการเพื่อการเชื่อมต่อ Webpage ของตน

เข้าถึง Server หรือ Website พื้นที่ที่ผู้ให้บริการจัดเตรียมไว้ให้ ได้กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย
ขึ้นบน Internet นั้น

จากการศึกษาพบว่ายังมีความเห็นที่หลายฝ่ายว่า เจ้าของลิขสิทธิ์จะมีสิทธิเรียกร้องให้
ผู้บริการออนไลน์ได้หรือไม่ แต่ส่วนใหญ่แล้วเห็นว่าควรวางข้อกำหนดในประเด็นความรับผิดชอบ
ผู้ให้บริการออนไลน์ว่า คนกลางออนไลน์หรือเจ้าของเซิร์ฟเวอร์ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ว่าไม่จำเป็นต้อง
มีหน้าที่ในการตรวจสอบคัดลอกหรือควบคุมในเนื้อหาข้อมูลทั้งหลายที่อยู่ในเว็บไซต์ของลูกค้า
ผู้รับบริการบริการ ดังนั้นหากมีการกระทำใดๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายของลูกค้าเจ้าของเว็บไซต์
ผู้ใช้บริการของตนและทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ผู้ให้บริการออนไลน์ก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคล
ภายนอกนั้น แต่ผู้ให้บริการออนไลน์จะมีความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกก็ต่อเมื่อเขาได้รู้หรือควรจะ
ได้รับตามสถานการณ์แล้วว่ามีกระทำความอันไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นบนเว็บไซต์ที่ตนเป็นผู้
ให้บริการเซิร์ฟเวอร์อยู่ และไม่ได้กระทำการใดอันเป็นการทำให้ส่วนที่เป็นผลจากการกระทำอันไม่
ชอบด้วยกฎหมายนั้นลบล้างไป ซึ่งหลักการเช่นนี้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการยุโรป
(European Commission) และกฎหมาย The Digital Millennium Copyright Act of 1998 (DMCA)
ซึ่งเรื่องความรับผิดชอบของผู้ให้บริการออนไลน์นี้กฎหมายลิขสิทธิ์ไทยมิได้บัญญัติไว้

2. ประเด็นเรื่องการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี

เรื่องการคุ้มครองการบริหารสิทธิในปัจจุบันงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ถูกละเมิดทางธุรกรรม
อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความเจริญก้าวหน้าหลายประการทำให้เกิดปัญหา
ต่าง ๆ พอจะสรุปได้ ดังนี้

ประการแรก การคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธินั้น เนื่องจากในปัจจุบันงานอันมีลิขสิทธิ์
ไม่ว่าจะเป็นงานต้นฉบับหรือสำเนาของงานที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้สร้างสรรค์ขึ้นด้วยความคิด
ความสามารถของตนเองนั้น ได้ถูกบุคคลผู้ที่ไม่ใช่อำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลงานอันมีลิขสิทธิ์
ทำให้ข้อมูลต่างๆ ไปที่ใคร่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

ปัญหาประการที่สอง เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่สามารถที่จะกำหนดเงื่อนไขในการ
จำหน่ายผลงานสร้างสรรค์ของตนเองได้ในหลายๆ ประการ เนื่องจากติดปัญหาหรือความชัดเจนใน
ข้อกำหนดว่าตนเองนั้นสามารถบริหารสิทธิในผลงานที่ได้สร้างสรรค์ในหลายๆ รูปแบบขึ้นได้
หรือไม่อย่างไร แต่ถ้าเจ้าของลิขสิทธิ์ได้นำเทคโนโลยีการบริหารสิทธิ (Right Management
Technology) ซึ่งจะช่วยให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถกำหนดเงื่อนไขการจำหน่ายงานของตนได้

ปัญหาประการที่สาม ผู้วิจัยเห็นว่าควรบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลในการบริหารสิทธิไว้ใน
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ดังกล่าวในประการแรกข้างต้นแล้ว ก็ควรจะกำหนดเพิ่มเติม
บทบัญญัติในส่วนที่เป็นข้อยกเว้นโดยมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดการคุ้มครองข้อมูลบริหารสิทธิไว้

ด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงของชาติ

ในต่างประเทศนั้นกฎหมาย WIPO Copyright Treaty Act 1996 (WCT) ได้บัญญัติในความคุ้มครองข้อมูลบริหารสิทธิไว้ โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการพัฒนาและให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ในวรรณกรรมและ ศิลปกรรม ในการมีผลบังคับใช้และเป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีและรับรองให้มีความสำคัญในการคุ้มครองลิขสิทธิ์และกล่าวถึงการป้องกันจากบุคคลที่ไม่มีอำนาจได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิหรือจำหน่าย นำเข้าเพื่อการจำหน่าย กระจาย หรือการเผยแพร่สู่สาธารณะโดยปราศจากอำนาจไว้ กรณีตามปัญหาทั้งสามประการดังกล่าวที่กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยยังไม่ได้บัญญัติครอบคลุมในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ

3. เนื้อหาสาระของงานในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 นั้น หากงานที่ได้ถูกนำเสนอบนเว็บไซต์ (Website) เป็นงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 6 จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย แต่งานบางอย่างอาจจะเกิดข้อถกเถียงขึ้นได้ว่าจะจัดเป็นงานมีลิขสิทธิ์หรือไม่ หรือจะจัดเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทใด เช่น งานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานศิลปกรรม งานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ซึ่งจะขอสรุปดังต่อไปนี้

(ก) งานวรรณกรรมส่วนที่เป็นเนื้อหา

กรณีปัญหาของ “งานวรรณกรรม” นั้นจะเกิดในกรณีของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในไฮเปอร์ลิงค์ (Hyperlink) ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของอินเทอร์เน็ต ปัญหาอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่เจ้าของเว็บไซต์รายหนึ่งทำซ้ำไฮเปอร์ลิงค์ของเจ้าของเว็บไซต์อีกรายหนึ่ง เพื่อให้ลูกค้าของตนสามารถเข้าไปดูข้อมูลในเว็บไซต์ของเจ้าของเว็บไซต์รายนั้นได้ แต่เนื่องจากบางครั้งการทำซ้ำไฮเปอร์ลิงค์อาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่เจ้าของเว็บไซต์ที่ถูกลิงค์ (link) ได้ในกรณีที่เจ้าของเว็บไซต์อาจไม่ต้องการให้เว็บไซต์ของตนถูกเชื่อมหรือลิงค์กับเว็บไซต์ที่ผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรม ซึ่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของไทยก็ได้บัญญัติในเรื่องไฮเปอร์ลิงค์ หรือการทำซ้ำแบบถาวรหรือไม่ถาวรไว้แต่อย่างใด

(ข) งานนาฏกรรม

กรณี “งานนาฏกรรม” นั้นเป็นผลผลิตของความคิดของผู้สร้างสรรค์หรือผู้ประพันธ์ซึ่งเกิดจากการใช้ความสามารถเฉพาะตัว และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนวิจารณ์มาตรฐานต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงออกโดยการรำ การเต้น หรือการทำท่าทางต่างๆ นอกจากนี้กฎหมายลิขสิทธิ์ยังให้หมายความถึง “การแสดงละครใบ้” ด้วย ซึ่งกฎหมายลิขสิทธิ์ของอเมริกา ค.ศ. 1976 มาตรา 106 และ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของไทยบัญญัติมีความแตกต่างกันตรงที่ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มิได้มีการกำหนดใ้ผลงานประเภทใดจะมีลิขสิทธิ์ได้ต่อเมื่องานนั้นได้มีการบันทึก (Fixation) ไว้ และปัญหงานานากรรมสิทธิ์ประการหนึ่ง ก็คืองานนากรรมสิทธิ์ได้จัดแสดงอยู่ตามเว็บไซต์โดยวิธี “Online” จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์อย่างไร เพราะกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยมิได้บัญญัติไว้

(ค) งานศิลปกรรม

กฎหมายลิขสิทธิ์ได้บัญญัติถึงขอบเขตของ “งานศิลปกรรม” ไว้อย่างกว้างโดยครอบคลุมงานถึง 7 ประเภท ประเด็นปัญหาน่าวิเคราะห์คือ

ในเรื่องของ “งานประติมากรรม” จะต้องเป็นงานที่มีรูปทรง มีส่วนลึกส่วนนูนปรากฏอยู่เป็นปริมาณที่สัมผัสและจับต้องได้ และสิ่งประติมากรรมที่อยู่บนเว็บไซต์ต่างๆ นั้น ไม่สามารถจับต้องได้ ดังนั้น จึงไม่ควรถือว่าเป็นงานอันจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ในส่วนที่เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพราะไม่สามารถที่จะสัมผัสและจับต้องได้

(ง) งานดนตรีกรรม

ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำเกี่ยวกับงานดนตรีกรรมในธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นก็คือ การบันทึกหรือการ Download เพลงจากอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เสียก่อน ทั้งนี้เพราะวิวัฒนาการอันก้าวล้ำของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถทำให้งานเพลงฝากส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้โดยที่คุณภาพเสียงยังคงเหมือนเดิม และสามารถถูกบันทึกลงในแผ่นข้อมูล (Floppy disc หรือ mini disc หรือ CD-ROM) ได้ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นงานเพลงต่างๆ ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตนั้น ก็จะมีความเสี่ยงต่อการถูกบันทึกโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นอย่างมาก (จ) สิ่งบันทึกเสียง

งานบันทึกเสียงนั้นอาจเป็นที่สงสัยว่าการบันทึกเสียงลงในระบบสัญญาณแถบแม่เหล็ก (Magnetic signals) หรือในระบบดิจิทัลจะถือเป็นสิ่งบันทึกเสียงหรือไม่เนื่องจากในทางทฤษฎีนั้นเสียงจะถูกแปลเป็นสัญญาณดิจิทัลหรือในระบบ Electrical impulses ซึ่งแสดงออกในระบบตัวเลข 0 และ 1 ก่อนที่จะถูกบันทึกลงในสิ่งบันทึกข้อมูลต่างๆ เช่น hard disc, floppy disc หรือ CD-ROM ซึ่งในกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยและในร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ที่กำลังจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาใหม่นี้ก็ไม่ได้กล่าวถึงปัญหานี้แต่ประการใด ซึ่งอาจจะเกิดข้อโต้แย้งขึ้นได้ว่ากรณีที่มีการบันทึกเสียงลงในคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปใช้ในธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นอาจจะไม่ได้รับการคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิ่งบันทึกเสียง หรือไม่จึงเห็นควรเพิ่มเติมข้อความว่า “ไม่ว่าจะมีการบันทึกโดยวิธีการอย่างไร” ต่อท้ายข้อความที่ว่า “โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใดๆ” เพื่อให้เกิดความชัดเจนในบทบัญญัติของกฎหมายลิขสิทธิ์

(จ) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ

จากบทบัญญัติความหมายของคำว่า “งานแพร่เสียงแพร่ภาพ” ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 น่าจะครอบคลุมไปถึงการแพร่เสียงหรือแพร่ภาพทางอินเทอร์เน็ต หรือโดยทางส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม และส่งมาตามสายเคเบิลด้วยแต่ในทางปฏิบัติการแพร่เสียงแพร่ภาพตามสายเคเบิลยังมีปัญหาอยู่ จึงเห็นควรบัญญัติกฎหมายในเรื่องการแพร่เสียงแพร่ภาพทางสายเคเบิลแยกเป็นกฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) ไว้ต่างหากจากงานแพร่เสียงแพร่ภาพในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

4. โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ประการแรกมีความเห็นว่าควรให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ไปอยู่ในความคุ้มครองในเรื่องสิทธิบัตรการประดิษฐ์โดยขาดจากการคุ้มครองของกฎหมายลิขสิทธิ์ เพราะการให้ความคุ้มครองในเรื่องสิทธิบัตรการประดิษฐ์ให้ความคุ้มครองในเรื่องความคิดสร้างสรรค์อันก่อให้เกิดการผลิตไม่ว่าจะเป็นความคิดอันเกี่ยวกับวิธีการใหม่ๆ ในการทำบางสิ่งหรือความคิดอันเกี่ยวกับวิธีการผลิตสิ่งใหม่ๆ และสิทธิบัตรการประดิษฐ์ยังให้ความคุ้มครองในเรื่องกรรมวิธี กระบวนการ หรือวิธีการในการผลิต และรวมถึงการใช้กรรมวิธีนั้นๆ ด้วย

ประการที่สอง เรื่องโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นควรออกเป็นกฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) โดยกำหนดระยะเวลาคุ้มครองประมาณ 3 หรือ 5 ปี ซึ่งจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในอนาคต

5. สื่อดิจิทัล

จากการศึกษาพบว่าในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ยังให้ความคุ้มครองในความหมายของคำว่า “ทำซ้ำ” ไม่ชัดเจน เช่น ไม่ครอบคลุมถึงการ “ทำซ้ำชั่วคราวและถาวรในสื่อดิจิทัล” เนื่องจากการทำซ้ำในลักษณะชั่วคราวหรือถาวรนั้นมีความสำคัญต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ว่าจะเป็นในส่วนที่คัดลอกธรรมดา หรือในส่วนของโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ประการที่สอง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 ในบทนิยามคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ไม่ได้กล่าวครอบคลุมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนทางอินเทอร์เน็ตไว้ด้วย

ประการที่สาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ไม่ได้บัญญัติกล่าวอธิบายถึงคำว่า “จำหน่าย” ไว้ในบทนิยาม หรือในบทบัญญัติอื่นโดยให้หมายความว่าเป็นการกระทำในลักษณะประการใด

ประการที่สี่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ไม่ได้บัญญัติคำว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” เนื่องจากข้อมูลการบริหารสิทธินั้นสามารถระบุชื่อนักแสดง ระบุชื่อการแสดง และระบุชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือโดยระบุระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้สิทธิก็ได้ กฎหมาย WIPO Copyright

Treaty Act 1996 (WCT) ได้บัญญัติ “ข้อมูลการบริหารสิทธิ์” ไว้ในมาตรา 12 (2) และกฎหมาย DMCA มาตรา 1202 ได้บัญญัติข้อมูลการบริหารสิทธิ์ไว้ในทำนองเดียวกันกับกฎหมาย WCT

ประการที่ห้า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ไม่ได้บัญญัติคำนิยามคำว่า “มาตรการทางเทคโนโลยี” ไว้ เนื่องจากเป็นมาตรการที่มีความจำเป็นในการป้องกันหรือควบคุมการกระทำใดๆ ที่ไม่ถูกต้องแก่งานอันมีลิขสิทธิ์

ประการที่หก พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ยังมีได้บัญญัติถึงข้อยกเว้นการ “ทำซ้ำในระบบดิจิทัล” ไว้ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการสุดท้าย พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 7 ได้บัญญัติให้งานหลายประเภทไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น ข่าวประจำวัน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ คำพิพากษาของศาล คำแปลของงานต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วที่จัดทำโดย กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานของรัฐหรือของท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นควรจะบัญญัติเพิ่มเติมข้อกฎหมายในมาตราดังกล่าวเพิ่มเติม คือ “กรณีที่เป็นงานสร้างสรรค์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนมิให้ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้” ทั้งนี้เพราะกฎหมายบางประเด็น อาจไม่สามารถเอาความผิดแก่การงานอันละเมิดลิขสิทธิ์ได้ แต่ในบางประเด็นน่าจะผิดในเรื่องศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ได้นำเสนอมาข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในปัจจุบันกฎหมายลิขสิทธิ์ยังไม่ครอบคลุมถึงปัญหาในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อีกหลายประการซึ่งจะขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. กรณีปัญหาผู้ให้บริการออนไลน์นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประการแรก เห็นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติผู้ให้บริการออนไลน์ควรจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่ตนเองเป็นผู้ควบคุม ริเริ่ม หรือสั่งการแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น ประการที่สอง มีความเห็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการยุโรป (European Commission) ดังกล่าวแล้วในบทที่ 4

2. ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลบริหารสิทธิ์และมาตรการทางเทคโนโลยีนั้น ประการแรก เห็นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ์ไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อไม่ให้บุคคลผู้ไม่มีอำนาจมาเปลี่ยนแปลงแก้ไขงานอันมีลิขสิทธิ์ และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณะในการที่จะได้รับข้อมูลที่ต้องการครบถ้วนทุก ประการที่สองเห็นควรนำเทคโนโลยีการ

บริหารสิทธิ (Right Management Technology) มาใช้จะช่วยให้เจ้าของสิทธิ์กำหนดเงื่อนไขการจำหน่ายงานของตนได้ ประการที่สาม เห็นควรกำหนดข้อยกเว้น โดยไม่ให้ถือว่าเป็นการละเมิดการคุ้มครองลิขสิทธิ์และประการสุดท้ายสำหรับมาตรการป้องกันทางเทคโนโลยีนั้นๆ โดยอาจทำได้ ในรูปของ Smart card ในการผ่านเข้าไปสู่ระบบของคอมพิวเตอร์ หรือระบบ Serial copy management system หรือ Minin – disc ในการถอดรหัสเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลงานอันมีลิขสิทธิ์นั้น ๆ หรือป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยการสกัดการเข้าถึงข้อมูล โดยต้องผ่านการตรวจสอบขั้นต้นก่อนจึงจะเข้าสู่การใช้งานเพื่อค้นหาข้อมูลได้

3. ปัญหาเนื้อหาสาระในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานศิลปกรรม งานดนตรี สิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ยังมีปัญหาในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์อยู่หลายประการควรได้รับการแก้ไข

4. กรณีปัญหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประการแรก ผู้วิจัยควรให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไปอยู่ในความคุ้มครองในเรื่องสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โดยขาดจากการคุ้มครองของกฎหมายลิขสิทธิ์ ประการที่สอง เห็นควรบัญญัติกฎหมายโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นการเฉพาะ (Sui Generis) โดยกำหนดระยะเวลาคุ้มครอง 3 หรือ 5 ปี เท่านั้น เนื่องจากจะไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นในอนาคต

5. ปัญหาสื่อดิจิทัล ควรเพิ่มเติมคำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์ และเพิ่มบทบัญญัติว่า “ในกรณีที่เป็นงานสร้างสรรค์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนมิให้ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้” ลงในร่างกฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ..... ฉบับใหม่ด้วย

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาปัญหาข้อกฎหมายในช่วงระยะเวลาปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งอนาคตข้างหน้า เทคโนโลยีการสื่อสารและคอมพิวเตอร์มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปเรื่อย ๆ ปัญหาข้อกฎหมายบางประการอาจจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลง ขึ้นใหม่ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงใช้ได้ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). *การทำสัญญาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ประกอบการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- _____. (2549). *การสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่าย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://dusithost.dusit.ac.th/~phitsanulok/e-learning/Ch9.html> [2006, May 18]
- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล และทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ. (2547). *คัมภีร์การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)* กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- จักรกฤษ วรรณ. (2545). *ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2548). *ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ปริญญา ศีพดุง. (2549). *รวมคำบรรยายสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ภาคหนึ่ง สมัยที่ 59 (เล่มที่ 1)*. กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- Berne Union. (1982, 1 January). *International union for the protection of literary and artistic works*, p.20-21.
- Copyright office summary. (2006). *The digital millennium copyright act of 1998* (Online). Abstract from: <http://www.copyright.gov/legislation/dmca.pdf#search=%22DMCA%22> [2006, September 30].
- UNCITRAL. (1996). *Model law on electronic commerce with guide to enactment 1996*, Unitednations (p.17,18,19,21,24). n.p.
- WIPO. (2006). *WIPO Copyright Treaty act of 1996* (Online). Abstract from: http://www.wipo.int/treaties/En/ip/wct/trtdocs_wo033.html#P51_3806 [2006, September 30].

ผู้วิจัย

ดาบตำรวจ เนติธร รัตนสุชานันท์ กองบังคับการอำนวย การ ตำรวจภูธรภาค 2 จังหวัดชลบุรี
คุณวุฒินิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัย, นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม